

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Письмо з Відня.

(Сучасне положенє політичне. Сторонництво в Раді державній. «Нас троє, а властиво двоє»: Як їм піднесли тевтони гарбуза. Спаситель Русинів Люблер. Білінського начерк язикового закона).

(Δ) Півтретярічна боротьба в раді державній і її відгомін в судетских і альпейских краях, на основі язикових розпорядків, виданих для Чех і Моравії, виявили для кожного пильного свідка сих справ аж надто доказів, що тут розходить ся не о язикові розпорядженя в Чехах і Моравії, але о зовсім иншу справу. Культурний розвиток поодиноких славянських народностей в австрійских краях, спричинений національною ідеєю а пособлюваний конституційними обставинами, розбудив і розповсюдив між ними народну свідомість. В краях, котрі перед кількома десятками літ вважали ся німецькими або італійськими, стало подувати зовсім новим духом, проявляло ся инше своєрідне житє, а така на перший погляд незначна зміна виборчої ординації, як введене пятої курії, викликала і на законодатній видівні значну перемену відносин. Краї, котрі видавали ся до недавна німецькими або італійськими, показали ся в переважній або значній часті славянськими, а так само і нові вибори з 1897 р. видали більшости славянського населеня в австрійській половині монархії відповіднійший як попередно добуток. Тим способом наступила перемена в дотеперішних відносинах народно-політичних і в поодиноких краях коронних і в раді державній. Німецьке населенє побачило нараз, що дотеперішна єго перевага над иншими народностями в Австрії захитана, що важка починає помало перехилувати ся на бік славянської більшости, котрій треба буде признати бодай рівноправність і рівновартність. Та рівноправність і рівновартність мусіла би однакже зовсім змінити народно-політичний вигляд поодиноких країв, котрі уважано переважно або зовсім німецькими, а з тим очевидно мусіла би скінчити ся і верховлада німецька. Так стало ся і в раді державній. Славянські послы утворили більшість з німецькими консерватистами, котрі покинули германізаційні забаги і так важка в раді державній перехилила ся в сторону славянського населеня. А відома річ, що хто мав довгі літа в своїх руках владу, то їй нерадо її випускає, хиба вже тоді, як не має зовсім сили її удержати.

Отже се було понукою тої півтретярічної боротьби в раді державній і тих зворушень в судетских та альпейских краях, які ще всім остають в св'язій тямці. Хто слідив безсторонно за сею боротьбою, мусить признати, що тут розходить ся о верховладу німецького населеня над славянськими, о забезпеченє сеї верховлади і в будуччині.

Відповідно тим обставинам і понукам скупляли ся також і послы поодиноких народностей. Розбиті в сесії 1891—96 на два сторонництва словінські і хорватські послы лучать ся в 1897 року разом в оден «Славянський християнсько-народний Союз» з рускими посла-

ми-народовцями з Галичини і Буковини. Остають поза тим Союзом два Серби дальматинські, котрі супротив Хорватів займають мало що не таке становище, як у Русинів москвофіли супроти народовців. Не пристають до Союзу також два «независимі» рускі послы і одинєкий руский посол-соціаліст. Але між двома згаданими сербськими послами а останними трьома рускими та була ріжниця, що Серби все піддержували славянську правицю, коли тимчасом рускі дисиденти попірали тевтонську обструкцію не вважаючи на спільність інтересів славянських народностей. Найчисленнійший в раді державній молодоческий клуб був головним ядром правиці, а з ним рука в руку йшла чеська консервативна шляхта, котра тепер більше як давніше виявляла славянської свідомости помімо свого переважно німецького походженя.

Навіть коло польске, котрого члени давніше виразно застерігали ся, що они Поляки а не Славяне (коли відкликувано ся до їх славянського почутя), навіть то коло польске, котре в сесії 1891—96 не хотіло чути про зближенє з молодочехами задля їх мнимого москвофільства, відбуло в своїй середині велику боротьбу з давними заскорозлими поглядами і пересудами і злучило ся з иншими славянськими клубами правиці, хоч горстка т. зв. демократів з жидами в лоні кола польского неуставно пре до спілки з німецькими лібералами. Поза колом лишили ся при нібито демократично-независимих окликах вибрані людовці і стояловці, однак дармо гляділи-б ми там якогось послідовного поступованя — раз піддержують они обструкцію, другий раз правицю, і роздроблюють ся на кілька частин, що поміж собою самими ведуть завзяту боротьбу.

Треба замітити, що і в краю посеред польскої суспільности і в днівникарстві за того півтретя року наступила велика перемена в поглядах. І тут починають розуміти, що боротьба в Австрії іде між славянством а німотою, і крім «Przegląd-у» і «Słowa Polsk-ого» все днівникарство стоїть за союзом з иншими славянськими народностями. Посол Вінковський мав недавно гірку годину перед своїми виборцями за піддержуванє німецької обструкції. Така перемена дасть ся пояснити не лише гнобленем польского населеня в Познанщині, але й цораз яскравіше виступаючою народною свідомостою німецьких сторонництв в Австрії. Вірноконституційна шляхта, котра мало дуже журила ся німецькими інтересами пристала до *Gemeinbürgerschaft* і не соромилась участі в спільних галабурдах. Антисеміти з своїм удаваним клерикалізмом почали так само грати на дудці національній і майже злилися зовсім з антисемітско-натхненними німецькими народовцями. Зжидоватілі ліберали затягають також національну нуту. Ба, навіть консервативно-клерикальні Тиролці і Стирийці, що належать до правиці починають надягати на себе німецько-національну шкіру і горобжити ся супроти мнмих забабів славянських народностей. Отаке заостренє національного питаня з німецького боку мусіло викликати і на славянській стороні більше змаганє до скуплюваня своїх сил і сій обставині треба у великій часті приписати переворот в дотеперішних поглядах серед польскої суспільности, сій обставині треба також приписати змаганє до злуки польских людовців і стояловців з польским колом.

Після всего тут сказаного можна би сподівати ся, що і чотирох руских дисидентів подумає при нових обставинах політичних про коєчність якогось звороту.

Та дарма! Др. Волян, котрий ніколи не мав руско-народного почутя, а своїми родинними звязями опинив ся між Волохами, стоїть в дійсности у волоскім таборі політичнім, хоч є «диким», але не виявляє ніякої діяльности в раді державній, отже й ніякої політичної краски. Др. Яросевич маскував ся спершу «независимим» руским послом і гостем соціально-демократичного клубу, поки не станув зовсім рішучо в соціалістичнім таборі. А наша «независима» руска двійка грала досі зовсім незавидну ролю пятого колеса в тевтонським обструкційнім возі, покрикуючи за німецькими галабурдниками, або благаючи їх помочи для руского народу в Галичині. Їх підписи побачите на всіх обструкційних внесенях, бо тим способом сподівала ся наша двійка забезпечити собі ласку тевтонів. Однакє відомо, як тевтони вигодили нашу двійку у відомім *Pfingstprogramm* по мысли свого оклику «*los von Galizien*», лишаючи тут повну власть Полякам.

Здавало-б ся, що по такій науцї і по давнійших досвідах з німецькими лібералами за *Bürgerminister*-ства, котрим як раз завдячуємо язикові розпорядки з 1869 р. з польским язиком в урядах і школах, повинна би наша двійка піти до голови по розум, особливо тепер при новім зовсім положеню, витворенім знесенем розпорядків для Чех і Моравії. По теперішнім переходовім правительстві з виразним німецько-ліберально-централістичним пошибом Русинам годі сподівати ся чогось доброго; оно зовсім недвозначно стріляє очима на лівцю. Але нашій двійці очевидно тепер забажало ся стати правительственною і в ту сторону мимо одержаної недавно науки звертає она свої благаючи руки.

Послы Окуневський і Тяпчкєвич, ідучи за киненим окликом: геть з язиковими розпорядками! задумали поставити в раді державній внесєнє, щоби в Галичині знесєно язикові розпорядки. Певно, що лучшеб нам мати язиковий закон, як ту одробину розпорядків що до руского язика в урядах і судах, і таке домаганє законного улаждея сих справ зовсім зрозуміле. Але внескодавці знали, шукаючи піддержки на лівці, думали приєднати собі її поміч бездонною дурницею — по знесеню дотеперішних розпорядків що до польского і руского язика, домагають ся они заведеня німецького урядованя! От як бажала наша двійка ущасливити руский нарід! Однак дізнала великого розчарованя. Німецькі народовці і Шенеріяни (гляди Вольфа *organ Ost-deutsche Rundschau*) дали нашій двійці відповідь, що її внесєнє не піддержать своїми підписами, позаяк они держать ся своєї програми ухваленої в Лінцу, після котрої Галичина має бути вилучена з ради державної (*los von Galizien*!). Отакого облизня піймала наша двійка за своє відлещуванє німецьким геґемонам і внесєнє не могло найти потрібного числа підписів. Так то зрозуміла руска «независима» двійка теперішнє положєнє політичне, свою задачу в раді державній, свій обовязок для руского народу. Руска суспільність домагає ся справедливого переведєня руского язика в урядах, школах і в публичнім житю, а «рускі независимі» послы бажать її ущасливити заведе-

нем німецького язика. Видно сподобав ся їм «Звімчений Юрко» і Русини того крою як гофрат Ковальський, пок. «регірунгерат» Савіцький і багато інших тутешних рутенців, що позаводили в своїх семях німецьчину і виховують своїх дітей на німчиків!

Коли наша двійка стала так залицяти ся до тевтонів і дістала такого величезного гарбуза, насунулась мені мимохіть згадка з не так ще давньої минувшини, коли то політичні прочане з Галичини під проводом шефів опозиції громадно прибули до Відня і тут гляділи помочи під крилами Люегера, коли то антисеміти навіть складку в готелю Union зробили für die armen bedrückten Ruthenen (чи се не було Trinkgeld?!), коли то галицько-руські опозиційні дневники в краю витворили дійсний культ для Люегера, що видавав ся спасителем Русинів, а кожний прибувший до Відня рутенець просив набожно: «покажіть мені, котрий то є Люегер!»

Не минуло ще три роки, а орган Люегера Deutsches Volksblatt від довшого часу править про вилучене Галичини з ради державної, а в недільнім числі такі рішучо домагає ся, щоби раз позбути ся Галичини, котра є ein passives Land, котра вимагає на свої потреби лише жертв з державного скарбу, котрої посли своїм числом ешивають Німців в раді державній діяти до такого впливу, щоби могли по своєму упорати ся з Чехами, Словінцями і ин. так, як свого часу північні Німці справили ся з полабскими Славянами Los von Galizien! най мара бере Русинів! такий оклик роздає ся і з антисемітського табору, в котрім руска опозиція гляділа спасеня. Tempora mutantur!

Русинам може дати безпеку лише справедливий закон язиково-національний і такого повинні рускі посли домагати ся, на тій точці з'єдинити всі свої сили і змаганя. Як відомо, уложив такий начерк закона бувший міністер скарбу Білінський. Він зрозумів, що Русини останніми часами зробили значний поступ культурний, що народна свідомість вийшла вже глибоко поміж найнижші верстви і що думка про спольщене руского народу остане пустою мрією. Яко реальний політик широкого європейського погляду признає др. Білінський в своїм начерку належні Русинам права. Однак ще не перевелись в польськїм колї люди, що думають таки осягнути пусту мрію спольщеня Русинів переченем їх народних прав і поки др. Білінський вепів ще на колї виступити із своїм начерком, застукали его приватно, щоби заховав у кешеню свій начерк. Однак гадка, що раз зродила ся, не може запропастити ся. Барон Дінавлі вже давніше виступав з гадкою язикового закона — ударемнили її Чехи, маючи язикові розпорядки, а помагали їм Поляки. Тепер же, впевнившись о марности розпорядків, стоять разом з католицькими людовцями за язиковим законом для всіх країв австрійських, а се домагане піддержує рішучо і Славянський Союз. Теперішнє правительство наміряє також прийти до ради державної з начерком закона язикового, але, як можна вже тепер догадувати ся, лише для Чех і Моравії, і то в дусі лівіцї. Отже головною задачею правиці, котра відклоненем тевтона Прадога на І-го віцепрезидента (се було бажане правительства, щоби се місце дати Прадому) заявила своє становище супроти міністерства, повинно бути, щоби она виступила з начерком язикового закона, відповідним відносинам парламентарної більшости. Передовсім Славянський Союз а також заступлені він рускі посли мають подбати з цілою рішучістю, щоби начерк д-ра Білінського не оставав в теці, а був внесений в раді державній, а піддержать їх в тім і католицькі людовці і обидва чеські клуби. Чи руска двійка буде стояти за німецьким язиком урядовим?! Що її наказує народний обовязок?

3 боевища.

В вчерашнім числі донесли ми про поразене Боєрів під Гленкоє. Поразене се мусіло бути дуже діймаюче, однак виказ жертв убитих і поравених по стороні Англичан доказує, що і наїздникам не пішло так світло, як они се старають ся представити. Після англійських жерел перебіг сеї битви був такий: Боєри мали, пра-

вдоподобно, намір, взяти англійські війська в Наталю в два огні. Жуберт надтягнув від півночи через Ленсек і Ньюкастель, а від полудня мали вийти просмиком Реєн иньші відділи Боєрів, щоби відтяти єнерала Сімонса від Вітога. Першу часть того пляну сповнили точно. В четвер дійшли Оранці до залізничної лінії Лядісміє і Дундее, а в тім самім часі Трансваальці опанували височини над Гленкоє.

Єнерал Сімонс зрозумів, на що заносить ся, тому розділив свої війська на дві части. Одну звернув фронтом до півночи, другу до полудня, під Вашбанк.

В п'ятницю рано узріли Англичани Боєрів на височинах Дундее, з люфами армат, зверненими на англійський табор. О год. 6. рано почала са канонада, однак Англичани не понесли великої шкоди. Англичани відповіли рівнож стрілами з армат, причім влучали знаменито ворогів. Стріляне тревало півчетверта години. Англичани зневолили влучними стрілами Трансваальців до застановлення канонади. Оранців, що надтягнути мали з полудня, надармо Боєри вичікували.

В виду сего стягнув єнерал Сімонс вислані на полудне відділи, щоби цілою силою заатакувати Боєрів. Під ослоною артилерії ударили на них три батальони Ірляндців, опієся жовніри англійські, котрих повів сам Сімонс до штурму і при тій нагоді одержав смертельну рану, від котрої закінчив жите. Боєри стріляли з поза окопів. Небавом лягло 300 Англичан на полі бою.

Не могути остояти ся в виду убийчого огня англійських армат, Боєри опустили височини. Здесятковані Англичани не могли гонити за ними, тому поперестали на тім, що на височинах, з котрих прогналі Боєрів, вивісили англійську хоругву.

Обставину, що Оранці не прибули на час, толкують тим, що їм вийшов в дорогу під Бестерзі англійський відділ і зневолив їх до відвороту в напрямі Лядісміє.

З Лондону доносять, що майор Скотт, котрий з відділом жандармерії зневолений був уступити в Врібурга, а через се віддав місто в руки Боєрів, застрілив ся з сеї причини.

Англійське правительство навязало переговори з синдикатом Марконого для телеграфування без дротів, щоби ужити сю нову систему телеграфічну в війні з Трансваалем. Капітан піонерів, Кеннеді поплив вже з шести апаратами на місце бою.

3 археологічного з'їзду в Києві.

(Далі).

III. Відділ. Памятники штуки і малярства.

М. Истоминъ. «Фрески XVII—XVIII в. в храмах и костелах юго-западной России и отголоски прошлого в нихъ». — Реферат сей являє ся продовженем розвідок, що мають на меті виясненне особностей в іконографії південно-західної Росії з XVI по XVII в. — в період великого впливу Заходу. Питанне се представляє великий інтерес, позаяк в іконографії добре відбиваєть ся світогляд народній. Почавши свої розвідки з церковів Київї і його околиць, референт поступово йде на Захід України, маючи на увазі дослідити: 1) дороги, якими вплив Заходу переходив в іконографію українську; 2) характерні риси, в яких той вплив тут виявив ся

На підставі розвідок автор дійшов до таких висновків: 1. На стінописи сильно відбиваєть ся вплив лицев. біблії Пискатора, Вейгеля і взагалі західної гравюри. Часто вся цілком гравюра переносить ся на стіну, часом тільки її варіант. На Волині вплив лицев. біблії, що панував в XVI, слабшає в XVII—XVIII в.

2. До композицій з натяками на оригінальну творчість треба залічити композиції, що знаходять свій вираз в теологічній тенденції з приводу ереси Арієвої, науки Лютерової та Кальвинової — взагалі протестантських віровчень, що були розповсюджені в південно-західній Росії в XVI—XVIII в.

3. До характерних рис стінописи сього часу треба залічити докладну ілюстрацію чудес, які творили ся від ікони або сьвятоців, що існують в церкві. Ся ілюстрація подає історикови хосенний матеріал що до характеристики суспільства.

4. Окремо стоять православні церкви, котрі і вважаючи на розповсюдження впливу західного, заховують в своїх фресках вплив візантизму і притім пізнійшого, як напр. церква Спаса на Берестові, в Києві.

Д-р Ф. Копера. «Польскіє памятники искусства въ русскихъ собранияхъ (Polskie zabytki sztuki w rossyjskich zbiorach)». Краківська Академія відрядила д-ра Копера в Росію для ознамлення з останками польської штуки в колекціях російських. Референт побував в Петербурській публичній бібліотеці, «Эрмитажъ», «Оружейной Палатѣ» і ин. Тут він знайшов багато пам'яток польської штуки, особливо: 1. мініатурів (ілюмінацій), починаючи з XI в.; — 2. старинних оправ артистичного виробу, на особливу увагу заслуговує срібна управа книги XII в. пласкої катедри; на оправі вичеканений дуже артистично образ княгині Анастасії, жінки Болеслава IV, дочки Володимира Галицького; — 3. патретів королів польських і иньших діячів і — 4. польської зброї войовничої; тут особливу увагу звертають коронаційні мечі польських королів, напр. меч XIII в., що називаєть ся «Szezerbiec», присланий папою Інокентієм XI, Яну Собескому.

В. Николаевъ. «Стѣны внутри Великой церкви Киево-Печерской лавры по снятіи съ нихъ штукатурки». Не вважаючи на давність сеї церкви, в ній не лишило ся ніяких останків старовини: фресок, мозаїки, мармору. Сучасна живопись відносить ся до половини і кінця XVIII в. (1730—1777 р.).

Н О В И Н К И.

— Замуже архикнягині Стефанії. Як оповідають в Відні, архикнягиня Стефанія рішила ся вже минулого року вийти замуж за гр. Льоняя. Вість сю удержувано в як найбільшій тайні, доки цісар не дав на се свого дозволу. Гр. Льоняя, котрого архикнягиня пізнала перед двома роками, числить літ 37, є дуже гарним мущиною, росту середнього, о чорнім зарості, що надає ему вигляд трохи орієнтальний. Архикнягиня, що перед кількома недіями одержала дозвіл від цісаря на шлюб, мала намір в маю сего року враз з дочкою, архикнягинею Єлисаветою удати ся на довший побут за границю, однак цісар висказав бажане, щоби архикнягиня провела літо в Зальцбургі. Також два лікарі, у котрих радила ся в червні Стефанія, заявили ся против дальшої подорожи. Мимо сего архикнягиня не замешкала в Зальцбургі, лише виїхала до Швенінген, Остенди і иньших заграничних купелій. Уже майже від року не гостила Стефанія в своїх апартаментах в Бургі. Доєрва в минулім тижді забавила ту пару днів, приймаючи на авдієнції папского нунція, Талліяні. Архикнягиня арікла ся вже всіх прав і титулів, які їй належали ся. Архикнягиня зайнята тепер численними закупками і пакованем всего, що є єї виключною власностію. Шлюб архикнягині відбуде ся в місяці падолисті в Лондоні. Дочка архикнягині, що кінчать небавом 16 рік, буде узнана повнолітною і одержить свої апартаменти і свій двір. Архикнягиня Стефанія побирала по смерті мужа, архикнязя Рудольфа, аванажу в висоті 35.000 зр. місячно с. є. 420.000 зр. річно. Тепер одержить она від цісаря з его приватного майна дожиттєвну річну ренту, в квоті 100.000 зр. і посаг в виді одного з угорських ключів, що суть власностію приватною цісаря. Крім сего буде мати архикнягиня Стефанія маєток родинний, що внесла до свого першого супружя.

— Проф. Із Шараневичеви, що по скінченю 70 року житя, перейшов з початком біжучого шкільного року на емеритурі, зготовили професори університету сердечну овацію. До запрошеного на засіданє філософічного відділу проф. Шараневича, промовив декан факультету, проф. Закшевський, а підносячи жар до науки, що завжди оживляв ювілята, а також горожанські і колежанські прикмети, вручив ему перстень з відповідною написію, жертвований професорами, яко символ незірваної злуки. Ювілят дякував сердечно за узнанє его все добрих і чистих намірів та запевнив, що серед дальшої наукової і суспільної праці се узнанє буде для него все найкрасшим спомином.

— Засіданє Виділу Руского товариства педагогічного відбуде ся в суботу дня 28. жовтня о годині 6 де звичайно.

— Демонстрації в Чехах. В Голешові, на Мораві прийшло дня 22. вечером до нових демонстрацій. Товпа демонстрантів вибивала вікна в жидівських домах, причім зрабувала два склепи і підпалила один дім. Товпа атакувала жандармів, що ужили оружа. Три особи убито, кілька осіб тяжко ранено. Зареквіровано військо, що привернуло спокій. — В Пільні від-

були ся збори, що закінчили ся демонстраціями. Близько тисяч осіб перетягало улицями, співуючи пісню »Hej Slovane!« Демонстранти потягнули перед дим старости, де сьпівали чеські пісні і кричали »ганьба!« Опісля удали ся перед жидівську бужницю, де кричали »regeat!« Жандармерія удадо ся привернути спокій. Вчора пополуни відбула ся тут поновна демонстрація перед »Vesni-им Dom-ом«. Бесіду виголосив Пражак. Товпи потягнули звідтам демонстративно через улицу, несучи хоругви, обтягнені крепою і таблиці з написами: »Кляри на мари!« і »Справедливість в Австрії сконала!« На таблицях видіів крест. — В місцевости Гая посмарували демонстранти діхтем орла на всіх почтових скринках. — В Кромержі відбули ся вчора вечером демонстрації. Кілька тисяч людей перетягало через місто, співуючи національні вісні. В німецькій домі »Solcegia« і в кількох жидівських домах повибивано шиби. Поліції і жандармерія удадо ся привернути спокій без ужиття оружа. — В моравській Берні розв'язано збори чеських робітників, а то з причини бесід против правительства. Розв'язане зборів викликало канонаду каміннями, що почали літати по салі. Кмісь влучив в ногу правительственного комісара, що розв'язав збори. Опісля пересла ся товпа на улицу, де вибивала шиби.

— **Справа паперових корон** поступила вже остільки, що обом правительством предложено вже пробні відбитки на паперові 10-коронівки. А що існують 10-коронівки і 10-гульденівки викликали би баламуту (було би живо для жидів), отже вперед 10-гульденівки стягне ся з обігу, а на їх місце введе ся 20-коронівки.

— **Новий розбійничий напад.** З Несторовецького Озарня пишуть, що недавно описаний в часописях факт вломаня і розбійничого нападу, котрого жертвою впаав кс. Найбург в Козлові, мало що не повторив ся там в подібний спосіб в посілости п. Мазаракі, вночі з дня 19 на 20 с. м. Злодій скористав з того, що п. М. старший чоловік мешкає сам і що крім сусіда п. Соболевського, що хвилево бавив в гостині, нікого більше в дома не було, вломив ся через вікно до одної з комнат. Коли забрав там все, що лиш дало ся, вийшов з грубою палкою до сьвалні. П. Мазаракі пробудив ся, вхопив скоро одною рукою кий напастника, а другою сягнув по револьвер. Переляканий розбійник утік, заки п. Соболевський і служачий на поміч приєшли. Тільки сему фактові, що п. Мазаракі проснув ся, завдячує він, що оминув небезпечність. Розбійники доси не зловлено.

— **Великий канал,** що лучитиме Балтійське море з Чорним задумує будувати російське правительтво. Сей канал зачинатиметь ся у Ригській заліві і лучитиме ріки: Двину, Березину і Дніпро. Буде він 1607 км. довгий і не ме менше як 28 стіг глибокий. Роботи коло сього незвичайного технічного діла, що коштоватиме 200 мільонів карбованців! розпочнуть ся в 1901 року, а скінчать ся в 1907 р. Проектований канал лучитиметь ся на півночі з Лібавским портом, а на півні з Николаевским.

— **В Києві** викрито в сих днях затаєне убийство. В мешканю, на другім поверсі, в середмістю найдено під ліжком трупа властительки мешканця 20-літньої Ксені Альбеніквіної, що укічила перед двома роками гімназію. Служниця утікла. Як догадують ся, украдено годинник і сто рублів. Удушена мешкала в хаті винаймленої для неї властителькою великої технічної форми. Перед кількома днями виїхав її опікун за границю.

— **Картярів,** проти яких вів ся кілька неділей процес у Берліні, увільнено в суботу вечером.

— **Депутация з Буковини,** зложена з соймової більшости явила ся вчора у гр. Клярі з жалобами на Румунів. В депутатії взяли участь краєвий відемаршалок, др. Ротт і послі: Василько, Стефанович і др. Стефан Смаль Стоцький. Гв. Клярі просив депутацию, щоби всі свої жалоби на Румунів предложила на папері. Такий еляборат буде також вручений міністрови справ внутрішних, др. Керберови.

— **До Трансваалу.** Кількох молодих людей зі Львова удадо ся до Трансваалу, щоби там взяти участь в війні. Авантюристи!

— **Против горсетів.** Румунський міністер просьвіти наказав носити ученицям державних і приватних шкіл горсети. В заказі читаємо, що стало ся се для того, бо горсети приносять велику шкоду для здоровля, творять перешкоду для нормального розвою тіла і для правильного функціонуваня грудних органів.

— **Трагедия на морю.** З Мадриту доносять: На воєній лодці »Індіана« збунтовала ся на повнім морю залага. Керманіч заштилетував першого капітана, его жінку і П. капітана, почім сам обняв команду. Коли конвуль в Тенерифі, дізнав ся про се, вислав корабель »Ізабель«, що по завзятій борбі побідив збунтованих майтків. Одинайцять майтків збунтованої лодки скочило до моря і утонуло, а керманіч застрілив ся.

— **Під пантофлем.** Едвард Йон Гарди в новій своїй книжці п. з. »Любов і пожитє супруже

славних людей« оповідає багато цікавих анекдот. Звідтам довідуємо ся, що одним з найбільших »пантофлярів« був Тициан. Его жінка Цецилія жадала від него що дня рахунку з видатків. Славний маляр мусів ломити собі голову над видуманем якоїсь »позиції«, коли в товаристві товаришів випив кілька лямок вина. Мимо такого ригору, Тициан любив свою деспотичну жінку і гірко оплакував її страту. Андрео дель Сарте мав також пекло в дома. Жінка устроювала ему безнастанно сцени заздрости і не дозволяла товаришувати з колегами, в страху, щоби его не намавляли до гулянок. І князь Мальбору, так відважний на полі бою, не умів ставити чола своїй супрузі. В часі одної зі своїх кампаній писав до неї: »Тепер маю до діла з 60.000 найліпших жовнів під сонцем, котри ма доводити перший вожд в Європі; але не бою ся їх о половину тільки, що тебе, серденько, коли еси в злім гуморі«. Писателеви, Аддісонови удадо ся по довгих конкуррах позискати руку овдовілої графині, Варвік; але улюблена жінка обходила ся з ним так строго, що повстала приповідка: »Голлянд Гуз (оселя супружів) хоть дуже велика, не може помістити трех мешканців: пана Аддісон, графині Варвік і снокою«. По іменованю Аддісона секретарем стану, ляді Монтагу писала до приятелів: »Бути секретарем стану, а в додатку мужом графині, то за богато на одного астматичного чоловіка і побачите, що він або умре, або зрече ся обох тих почесностей. Ватт, винаходець парової сили, мусів хоронити ся на стрих перед порядками і криками своєї жінки і там працював над своїм безсмертним відкритєм, причім сам варив собі харч. Найнещасливішим з супружів був Авраам Лінкольн, президент Сполучених Держав. Два рази дізнав він заводу в любові, вкінці полюбив міс Марию Тодд. Мусів пізнати її милу вдачу перед шлюбом, бо в послідній хвилі цофнув ся. Приятелі злучили однак ту пару. Визначено новий день шлюбу. Коли Лінкольн убирав ся на се торжество, знакомий хлопчина питав его, куда він йде. »Здає ся мені, що до пекла...« звеніла відповідь. Лінкольн слухав жінки, як невільник, а однак она виправляла ему безнастанно авантюри і називала тираном. Раз напала она на приятеля мужа, а сей утік. В кілька день потім жалив ся він Лінкольнови, від котрого дістав таку відповідь: »Мій дорогий! дивую ся, що ти не міг видержати через кілька хвиль сего, що я зношу через літ, п'ятнацять.

— **Катастрофа в околиці Жабйого.** Гора, що усуває ся у Краснім Лузі, почала усувати ся вже в 1897 р. в часі повені в літі, коли то гірські потоки підмили велику часть гори, що усунула ся і замкнула їх корито. Прикриті таким чином потоки почали підмулювати під землею підставу гори. Довгий час було цілком спокійно і ніхто не замів грізної небезпеки, що приготувовала ся помалу під поверхнею землі. Лише слота, що тривала безвинно в послідних часах, причинила ся до катастрофи. В неділю 14 с. м. почала ся усувати гора і усувала ся так цілих шість днів до пятниці. Того дня слідувало сильніше потрясенє і в горі поробили ся щілини, яких отвирає ся раз-у-раз більше. Не можна обчислити на разі, як далеко усуне ся гора, тому чотири селянські родини і лісничий забрали ся із своїх хат, аби не наразити ся на небезпеку.

— **Через недогляд в коректі,** в черашнім числі, в »Письмі з Відня« закрала ся похибка. О. Дан. Танячкєвич вписаний на листі бесідників в справі заяви гр. Клярі на першім, а не на третім місці.

Телеграми.

Відень, 24. жовтня. Гр. Клярі конферував вчора з послами: бар. Діпавлі, бар. Штірком і Грабмаєром.

Цешин, 24. жовтня. Як доносить Schlesische Sonntags-zeitung моравско-шлеский висший суд краєвий повідомив суд в Цешині, що уживанє польських і чеських друків для судових агенд має бути застановлене, а на їх місце мають вийти німецькі формуляри. Се зарядженє є вислідом звнесєня язикових розпоряджень.

Льондон, 24. жовтня. Боєрів побито знов під Ілєнсоє. Страти Боєрів під Еляндслагт, не числячи полонених, мають виносити бизько 500 людей. Англичани стратили тут пять офіцирів і 38 жовнів, котрих убито. Крім того ранено 152 англійських жовнів.

Берлін, 24. жовтня. Як доносять тамошні часописи, має відбути ся зїзд трех цсарів в Спалі (королівство польське). В зїзді возмуть участь: цсар Франц Йосиф, Вільгельм II. і цар Микола. Крім того прибуде тут архикнязь Фердинанд де Есте.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Поезия і проза.

(Далі.)

Стабілізоване місце платного управителя хору в музичнім товаристві, посада режиссера опери і дрігента театральної оркестри. А за те добро, він, працює уже бескористовно — і клопотнює — не для... безсовістних антикварів... а для своєї громади, для її добра, хієня і потіхи собі на славу... За запевнене становище... буде працювати... сплачувати той довг, котрий на него вложила мати — природа — даючи ему життя... Ах... хліба, хліба...

І Стефанови аж кров вдарє до голови від непокою... вижиданя... Ему вьсьміхаєть ся будучність: Хатина — не богата але своя власна, така мила — сердешна, що від неї віє леготом... домашнього спокою, родинного добробуту. Дома господарем... він... Стефан »чоловік на становищі«. При нїм его мати, старуха... якась не така бідна, як та его мати... нещасна вдовиця, без власного пристановища... Сину мій, Стефане... Богу дякувати, що вже раз вийшов на люди... Бо, видиш, сьвіт такий ниї... дивний... сама не знаю, як тобі се сказати би... утілітарний... Оцінює людей не по таланті, і не по тім, як хто працює і чи що варт, а тільки... по становищі... Чоловіка без становища якось так трактують, що аж жаль — дивитись на те все... Помітують ним... ігнорують... за помело его не мають — хоч би незнати який талановитий... Хвала Богу, що літа нашої біді... минули ся... Мені так гірко було... без теплого кутика... тиняти ся по наших сьвоєках... Вони самі незасібні... і мені ніяково жило ся у них. Нераз здавало ся, що кусника хліба жалують... і їда не лізла в горло... Всіляко бувало, але... на що тобі знати, яке то лихо і погань буває по сьвіті... Не доведи тебе Господи... незавидна доля... бідної вдови... на ласці у чужих... Краще вже у свого сина... Ти не проженеш мене на старість від себе... неправда-ж... Стефане?... А він цілує материні костисті руки і місто відповіді — котять ся слези... Мамо!... Ні сину... я не хочу тебе докоряти. Що було — минуло ся — бодай не згадувати. Встань, не плач і подиви ся, як я радю — тобою... І мати гладить его буйні кучері, цілує. Ї очі сьміють ся добрістю і щастєм... Слухай мене, сину, що я тобі скажу... Ти видиш сам, що у нас якось пусто у хаті. Тобі навтьямить ся слухати заєдно нудної балаканки старої мами... Не дивуй ся... Ти пійдеш з хати, а мені нема до кого слова сказати... Я рада, коли тебе бачу, а ти не гнівай ся, що я вічно торочу мов немудре слово. Поки ти ще був молодший, то хоч там капнув де-який крейцар з продажі того, що ти написав, але й скоро минав ся. А тепер ти... вже... не потребуєш журити ся, бо маєш певний кавалок хліба. Тож я радила би тобі... ожєнити ся... Час би подумати про те, сину, »трицятка« не за горами... Чогож так маєш »бомки збивати«? Попускай собі якої чесної дівчини, щоби тебе любила тай тобі аби добре було, а на мене не зважай. Аби лише не сердилась на мене, а я, стара, буду рада, коли твоя жінка буде мене звати »мамою«. А зрештою... яке мені діло?... Не мені, а тобі з нею вік вікувати, а старій мамі стелить ся вже иньша дорога...

(Далі буде.)

Послідні вісти.

В парламенті відчитано нисьмо гр. Кларі з просьбою о вибір делегаций. Соціалісти поставили внесенє на обвиненє кабінету гр. Туна за надужитє §. 14. Пос. Грос інтерпелює в справі антисемітських забурєнь на Мораві.

В дискусії над заявою гр. Клярі промовляє перший др. Окунєвський. Бесідник не видить в заяві ніякої провідної мисли. Гр. Клярі не сказав докладно, якими засадами хоче вести ся при управильненю язикового питаня і що думає взагалі в тій справі зробити. Дальше обговорює бесідник подрібно і критикує відносини в судах і в адміністраційних властях, головно в Галичині. По нїм почав промовляти пос. Гофман-Велєнгоф.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд до Львова		Поїзд зі Львова	
посл. особ.	приходить о годині	посл. особ.	відходить о годині
	6:10	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6:50	1:55	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	7:10	2:08	» » дв. Підзамче
	7:40	2:45	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
	7:55	8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	7:44	9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
	8:05	9:25	до Янова
	8:15	9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
1:30	9:00	9:53	» » дв. гол.
	11:15	10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокала і Любачова
1:50	11:55	12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і свята
	1:01	2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята
	1:40	9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)
		3:05	до Кракова (Відня) Хавівки ч. Рашів
2:20	5:15	3:15	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35	5:40	3:20	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
	5:55	3:26	до Зімної води тільки від 7. мая до 10. вер.
		5:25	до Брухович » » »
			до Ярслава » » »
Ніч		Ніч	
8:45	6:10	3:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави
	6:20	12:50	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.
		6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.
	7:58	7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	8:15	7:10	до Сокала і Рави рускої
		7:20	до Тернополя дворець головний
	8:14	7:42	» » дворець Підзамче
	9:21	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900
	9:55	8:35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. шод.
12:30	10:10	9:10	» » » 1. чер. до 30. жов. в неді і св.
	10:08	2:36	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
	10:25	10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока
	10:30	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	12:10	11:32	» » дв. Підзамче
	3:05	4:10	до Кракова (Відня, Берлина)
	3:30	5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня
2:16	6:00		

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходячих панери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в річ. депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найогіднійш зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Віреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженя домашне, скот, господарскі звариди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих!

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898

ВИНОСИТЬ:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія“ обезпечень користні, а шкоди зльвідкуть ся безпроволочно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“, стоваришене з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністративні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрѣ“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділеня агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ
Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедия в 3. актах з сільского жита.
Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.
Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міського побуту.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедия в 1. актї опрацьована після німецького.
Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно
оповіданє з льотерийних пригод.
Ціна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне
впрост в фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко. **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Іншьні товари по умірених цінах.

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2 % на рік.